

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 12 Ocak 2024
Sayı : 411

10/854

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen ve merkez üsleri Kahramanmaraş ilinin Pazarcık ve Elbistan ilçeleri olan iki ayrı depremde yıkılan her türlü bina ve yapılara yapı ve/veya iskan ruhsatı veren, gözetim ve denetimiyle yükümlü kamu görevlileri ile bölge deprem riski taşımaya rağmen riskli binaların tespitinde ve önlemlerin alınmasında ihmal gösteren kamu görevlilerinin araştırılması ve belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98 inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını saygılarımla arz ve teklif ederiz.,

Av. Turan Taşkın ÖZER

İstanbul Milletvekili

411 Sayılı meclis Araştırma Önergesi

AD-SOYAD	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Cumhur UZUN	Uşak	
Nermin Yıldırım Koro	Hatay	
Şeref ALPACI	Denizli	
Tekin BINGÖL	Ankara M.	
Nail Çiler	Kocaeli M.	
İzzet Akbulut	Burdur M.	
K. Vahit Bakır	Manisa M.	
Jale Nur SÖLÜ	Eskişehir M.	
Utku Gökçe	Eskişehir M.	
Taşkın Aras	Bolu M.	
Veli Ağbaba	Malatya M.	
Burhan Güler	Azize M.	
Tahsin Beşir	Yalova M.	
Fahri ÖZKAN	Rizeli	
Aylin Yaman	Ankara	
Orhan SİNER	Adana	
Evrim Kaşkar	Aydın	
Elvan İSİK GERME	Gaziantep	
Yunus Emre	İstanbul	
Bekir Başevirgen	Manisa	
Hüseyin Yunda	ANDAN	

Gerekçe;

6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen merkez üsleri Kahramanmaraş ilinin Pazarcık ve Elbistan ilçeleri olan her iki depremde en az 50 bin vatandaş hayatını kaybetmiş, 100 bini aşkın vatandaş ise yaralanmıştır.

Bu büyük yıkımla ilgili olarak bazı müteahhitler hakkında kamu davaları açılmış başta İstanbul Barosu olmak üzere Baro'lar ve sivil toplum örgütleri ile yakınlarını kaybeden binlerce vatandaşın yaptığı başvurulara rağmen, sorumluluğu bulunan kamu görevlilerine ilişkin açılmış tek soruşturma ya da dava bulunmamaktadır.

Ülkemiz bir depremler ülkesidir. Binaların, 2007 tarihli "Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik" hükümlerine uygun yapılması gerekmektedir. Buna karşın Yönetmeliklere aykırı yapılan binaların, depremlerde yıkılacağı gerçeği öngörülebilir bir durumdur. Yani Yönetmeliklere uyulmadan yapılan binalardan sorumlu olan müteahhitler ile yetkili kişilerin eylemleri bakımından "olası kast" kapsamındadır.

Bu öngörüye karşın kamu görevlilerinin hiçbir önlemi almadıkları gerçeğini 6 Şubat depreminde yıkılan binalar göstermiştir. 6 Şubat depreminde 35 bin 355 bina yıkılmış; 179 bin 786 bina ağır hasarlı, 40 bin 228 bina orta hasarlı, 431 bin 421 bina ise az hasarlı duruma gelmiştir. Bununla birlikte 58 kamu binası ya yıkılmış ya da hasar görmüştür. Bunların 54'ü devlet yapımı, 4'ü ise özel sektör yapımıdır.

Bugüne değin basın yayın organlarına yansıyan bilirkişi raporlarına göre, yıkılan binalarla ilgili binaların yapım aşamasında yönetmeliklere aykırı önemli tespitler bulunurken, kimi binalarda ise kolon kesilmesi başta olmak üzere çok sayıda uygunsuz durum tespit edilmiştir.

Durum böyle iken, müteahhitlerin sorumluluğu gibi kamunun sorumluluğu da göz ardı edilemez. Çünkü kamu görevlileri sadece yapım aşaması değil, inşaatın her aşamasını gözetlemek ve denetlemekle yükümlüdürler. Ancak depremde yıkılan her türlü bina ve yapılara yapı ve iskân ruhsatı veren, gözetim ve denetimiyle yükümlü kamu görevlileri ile bölge deprem riski taşımaya rağmen riskli binaların tespitinde ve önlemlerin alınmasında ihmal gösteren kamu görevlilerinin eylemleriyle ilgili tek bir soruşturma açılmamıştır.

Öte yandan 4452 Sayılı Doğal Afetlere Karşı Alınacak Önlemler ve Doğal Afetler Nedeniyle Doğan Zararların Giderilmesi için yapılacak Düzenlemeler Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan "Ülke çapında depreme dayanıklı çağdaş bir yapılaşmanın sağlanması" hükmü ile devlete yükümlülükler getirmiştir.

6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un yürürlüğe girmesiyle merkezden yönetimin hiyerarşik amiri Cumhurbaşkanı olmuştur. Bu idari örgütlenme içerisinde, yerine getirmekle yükümlü oldukları kamu hizmeti ve/veya kolluk faaliyeti dolayısıyla depremde sorumluluğu gündeme gelebilecek bakanlıklar ve bağlı-ilişkili kuruluşlar, 1 No'lu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve 4 No'lu Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum Ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum Ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi doğrultusunda İçişleri Bakanlığı ve AFAD, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü; tabiat varlıkları bakımından Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığı'dır.

Bu sorumluluk yüksek yargı organları kararlarıyla da içtihat haline gelmiştir. Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu, Van depreminde yakınlarını kaybeden bir ailenin açtığı davada, yaşanan ölüm olayı için başta müteahhidi sorumlu tutarken, Belediye Başkanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nı da plan ve proje konusundaki denetim görevini tam olarak yerine getirmediğinden dolayı

sorumlu tutmuştur. (İDDGK 19.02.2020, E.2019/2428 K.2020/388 kararı) Danıştay Dava Daireleri Genel Kurulu, yine Van depremiyle ilgili olarak açılan başka bir davada da yine Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nı sorumlu tutmuş hatta tazminat ödenmesini istemiştir. (İDDGK 06.05.2019, E.2018/3022-K.2019/2134 kararı)

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği de Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nı yetkilerini şöyle sıralamıştır:

"1) Bakanlık; ilgili idareler, kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılan veya onaylanan mekânsal planları, harita ve parselasyon planlarını, etüt ve projeleri, yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgelerini, enerji kimlik belgelerini incelemeye, varsa tespit edilen mevzuata aykırılıkları süre vererek verilen süre içinde düzeltmek üzere ilgili idarelere veya kamu kurum ve kuruluşlarına bildirmeye yetkilidir.

2) İlgililer tarafından birinci fıkrada sayılan belgelerdeki mevzuata aykırılıklar Bakanlıkça belirtildiği şekilde giderilerek Kanuna uygun hale getirilmezse Bakanlık bu belgelerdeki aykırılıkları gidererek mevzuata uygun hale getirmeye yönelik değişiklik yapmaya ve onaylamaya yetkilidir.

3) Bakanlık yapı ruhsatı alınarak inşa edilen yapıları ve bu yapılarda kullanılan yapı malzemelerini standartlara uygunluk bakımından denetlemeye yetkilidir.

4) Bakanlıkça yapılan denetim sonucunda ruhsat ve eklerine aykırı olduğu veya standartlara aykırı yapı malzemesi kullanıldığı tespit olunan yapılar, Kanunun 32'nci maddesi kapsamında işlem tesis edilmek üzere ve süre verilerek ilgili idareye bildirilir.

5) İlgili idarelerce, verilen süre içinde yapı tatil tutanağı tanzim edilmez ve yapı mühürlenmez ise veya Kanunda belirtilen süre içinde yapı mevzuata uygun hale getirilmez ise Bakanlık mevzuata aykırı yapılar hakkında Kanunun 32'nci maddesine göre işlem tesis etmek suretiyle, yapı tatil tutanağı tanzim etmeye, mühürlemeye, yıkım kararı almaya ve yıkımın valiliklerce gerçekleştirilmesini sağlamaya, ilgililer hakkında Kanunun 42'nci maddesine göre idari yaptırım kararı vermeye ve idari müeyyideleri uygulamaya yetkilidir.

6) Yapı tatil tutanağı tanzim etme, mühürleme ve yıkım kararına ilişkin rapor düzenleme işleri ile denetlemeye ilişkin görevler, Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatında, denetçi belgesini haiz personel tarafından gerçekleştirilir.

7) İlgililer Bakanlık denetçileri tarafından istenilen her türlü bilgi ve belgeyi, istenilen süre içerisinde vermek zorundadırlar"

Yasa, yönetmelik ve yargı içtihatlarının ortaya koyduğu denetim ve gözetim sorumluluğunu yerine getirmeyen başta dönemin Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum olmak üzere, 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen ve merkez üsleri Kahramanmaraş ilinin Pazarcık ve Elbistan ilçeleri olan iki ayrı depremde yıkılan her türlü bina ve yapılara yapı ve/veya iskan ruhsatı veren, gözetim ve denetimiyle yükümlü kamu görevlileri ile bölge deprem riski taşımaya rağmen riskli binaların tespitinde ve önlemlerin alınmasında ihmal gösteren kamu görevlilerinin araştırılması ve belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98 inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını saygılarımla arz ve teklif ederiz.

